

Zpráva Akreditační komise o hodnocení **Ústavu zdravotnických studií Technické univerzity v Liberci**

duben 2016

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 4/2015 ve dnech 14. – 16. září 2015, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení Ústavu zdravotnických studií Technické univerzity v Liberci (dále jen ÚZS TU). Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení: Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Pavel Höschl, Yveta Vrublová, Jiří Mareš (Lékařská fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze), Lada Cetlová (Vysoká škola polytechnická Jihlava), Miroslava Kyasová (Lékařská fakulta Masarykovy univerzity), David Smékal (Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci), Libuše Smolíková (2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze), Jana Nováková (Fakultní nemocnice v Motole), Erna Mičudová (Fakultní nemocnice Brno), Zdeňka Šináglová (Fakultní nemocnice Ostrava), Vít Unzeitig (Fakultní nemocnice Ostrava).

AK vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- sebehodnotící zpráva ÚZS TU zpracovaná ve struktuře na základě požadavků AK,
- aktualizace dlouhodobého záměru rozvoje na rok 2015,
- výroční zpráva za rok 2014,
- vybrané kvalifikační práce spolu s posudky, výsledkem obhajoby a související studijní dokumentací,
- zápisy z jednání vědecké rady ÚZS TU,
- studijní a zkušební řád a další vnitřní předpisy TU,
- další podklady poskytnuté ÚZS TU, včetně studijních plánů studijních oborů, údajů o personálním zabezpečení vzdělávací činnosti, o tvůrčí a výzkumné činnosti ÚZS TU, o uskutečňování odborných praxí,
- údaje o vnitřním hodnocení ÚZS TU,
- poznatky získané návštěvou na ÚZS TU dne 11. března 2016,

- informace přístupné nebo pro činnost účelové pracovní skupiny zpřístupněné na webových stránkách ÚZS TU a TU.

Návštěva účelové pracovní skupiny (dále jen ÚPS) na ÚZS TU se uskutečnila dne 11. března 2016 ve složení Vladimíra Dvořáková, Pavel Höschl, Lada Cetlová, Jana Nováková, za Studentskou komoru Rady vysokých škol Michal Zima a Barbora Stuhlová a za sekretariát AK Martina Vidláková. Součástí návštěvy byla diskuse se zástupci vedení ústavu, dotazníkové šetření mezi studenty, prohlídka prostor ústavu včetně odborného zázemí, nahlédnutí do kvalifikačních prací a dalších podkladů.

AK konstatuje, že ÚZS TU vytvořil dobré pracovní podmínky pro práci ÚPS a poskytl profesionální součinnost.

1) Schopnost kritické reflexe vývoje na ústavu a schopnost přijímat adekvátní opatření

Sebehodnotící zpráva ÚZS byla pečlivě vypracovaná a poskytla potřebné údaje, v dílčích oblastech (mobilita studentů, kvalifikační růst) si ÚPS vyžádala konkretizaci údajů. Ze zprávy je zřetelná schopnost sebereflexe a postižení silných a slabých stránek, je nastavena realistická vize dalšího rozvoje. Méně se již projevuje nastavení konkrétních střednědobých cílů a kontrolovatelných kroků k jejich naplnění. Z diskuse při návštěvě vyplynula schopnost operativně řešit dílčí problémy a rychle přijímat opatření (zejména týkající se reflexí praxí, komunikace s mentory apod.).

2) Akreditované studijní programy a vzdělávací činnost

TU má pro uskutečňování ÚZS akreditovány studijní programy na bakalářském a magisterském stupni studia. V bakalářském studijním programu *Ošetrovatelství* uskutečňuje studijní obor *Všeobecná sestra* v prezenční a kombinované formě studia; v bakalářském studijním programu *Specializace ve zdravotnictví* je akreditován studijní obor *Zdravotnický záchranář* v prezenční formě studia. V biomedicínské oblasti ústav realizuje bakalářský studijní program *Biomedicínská technika* se stejnojmenným studijním oborem a navazující magisterský studijní program *Biomedicínské inženýrství* se stejnojmenným studijním oborem, oba v prezenční formě studia. Nejvíce studentů (195) studuje ve studijním programu *Ošetrovatelství*, studijní program *Specializace ve zdravotnictví* má oproti tomu jen 28 studentů (jedná se o nový studijní program se studenty pouze v 1. ročníku studia). Ve

studijním programu *Biomedicínská technika* je zapsáno 58 studentů a v navazujícím magisterském studiu pak 19 studentů.

Struktura studijních programů/oborů a předpokládaný další rozvoj odpovídá možnostem Ústavu a za pozitivní lze považovat skutečnost, že tato struktura a její perspektiva vychází v maximální míře z úsilí o dosažení synergického efektu v rámci celé univerzity (promítá se i do tvůrčí činnosti, laboratorních podmínek, apod.). Je znatelný promyšlený a odpovědný přístup při zvažování vytvoření nových studijních programů/oborů.

Témata a zpracování kvalifikačních prací zpravidla odpovídají profilům absolventů jednotlivých studijních oborů a jejich předpokládaným znalostem a dovednostem, díky laboratornímu a výzkumnému zázemí mnohdy studenti přímo participují při řešení dílčích výzkumných úkolů. Práce vedou interní pracovníci či pracovníci z praxe, kteří se ale podílejí na výuce na ústavu, počet vedených prací je limitován a nepřesahuje 10 prací na vedoucího. Posudky jsou kvalitní, kritické a dobře strukturované (využívají základní formulář a doplňující otázky), v protokolech z obhajob kvalifikačních prací jsou zřetelně formulované doplňující otázky a postižen celkový průběh obhajoby. U bakalářského studijního oboru *Všeobecná sestra* vedou některé práce i vedoucí s bakalářským titulem, což nelze považovat za vhodné ani v případě, kdy oponenti práce dosáhli vyššího vzdělání. Je nutné, aby bakalářskou práci vedl minimálně vedoucí s magisterským titulem, odborníka z praxe s bakalářským titulem je pak možné využít jako konzultanta. Bylo by rovněž vhodné omezit témata, při jejichž zpracovávání studenti využívají metod „průzkumů“ znalostí pacientů či jejich rodinných příslušníků týkající se nemoci nebo vyšetření. Vždy jde o malý vzorek respondentů a studenti nemají hlubší metodologické znalosti v oblasti sociologie (byť metody výzkumu v ošetrovatelství jsou součástí studijního plánu). U dalších studijních oborů (včetně magisterského) je vedení prací odpovídající z hlediska dosaženého stupně vzdělání vedoucího. U magisterského studijního oboru vedou kvalifikační práce vedoucí minimálně s Ph.D. a většina vedoucích prací je habilitovaných. Vzhledem k tomu, že se jedná poměrně nový studijní obor, žádné diplomové práce doposud nebyly obhajovány.

Odborné praxe jsou organizovány kvalitně a odpovídají nárokům na přípravu budoucích nelékařských zdravotnických pracovníků. Studenti jsou ve zdravotnických zařízeních vedeni mentory. Akademičtí pracovníci ÚZS provádějí na pracovištích supervize - v pravidelných intervalech. Zpětnou vazbu od mentorů ústav získává na pravidelných setkáních.

3) *Personální zabezpečení*

Studijní programy jsou velmi dobře zabezpečeny akademickými pracovníky přicházejícími z lékařských a nelékařských oborů, případně technických oborů. Problémem zůstává nižší počet absolventů doktorských studijních programů, případně doktorandů v nelékařských zdravotnických oborech, zejména ve studijním programu v oblasti ošetřovatelství. Personální zabezpečení zejména vyučujícími nejméně s vědeckou hodností a publikační činností je slabší zejména u studijních oborů *Všeobecná sestra* a *Zdravotnický záchranář*. Ústav si je nedostatků vědom a usiluje o zvyšování kvalifikace svých pracovníků na kvalitních pracovištích, kde studují v doktorských studijních programech. Za přijatelné nelze považovat zabezpečení části výuky v těchto studijních oborech vyučujícími pouze s bakalářským titulem.

4) *Tvůrčí, odborná a výzkumná činnost*

Mezi silné stránky ÚZS patří zapojování studentů do tvůrčí činnosti ústavu a propojování výzkumu s praxí. Výzkumné projekty jsou systematicky připravovány (preklinické studie ve spolupráci s Krajskou nemocnicí v Liberci) a realizovány s výzkumnou praxí na základě smluv. Realistické a systematické směřování výzkumu ve spojení s možnostmi partnerské spolupráce s dalšími pracovišti na univerzitě vytváří dobré podmínky pro rozvoj tvůrčí činnosti a kvalitní rozvoj studijních oborů.

5) *Informační a přístrojové vybavení a celkové zázemí*

Celkové zázemí pro realizaci studijních programů je velmi kvalitní, a to jak vybavení učeben, laboratoří a knihovny, tak podmínek na spolupracujících klinických pracovištích.

6) *Studenti a podmínky jejich studia*

V rámci návštěvy ÚPS proběhlo dotazníkové šetření a rozhovor se studenty 3. ročníků studijních oborů *Biomedicínská technika* a *Všeobecná sestra*. Z šetření vyplynulo, že studenti jsou v zásadě spokojeni s kvalitou svého studia, poměrně vysoký počet však uvedl, že kvalita studia není taková, jak očekávali. Bez problémů probíhají konzultace s vyučujícími. Nabídka volitelných předmětů většině studentů dostačuje. Podmínky pro absolvování předmětů jsou předem jasně dány a známy a podle většiny studentů jsou v průběhu semestru také dodržovány. Prostorové a materiální zázemí pro studium hodnotili oslovení studenti kladně. Jsou spokojeni také s praxemi, někteří by však uvítali větší možnosti praxe na oddělení jako

např. ARO. Většina studentů se považuje za přinejmenším informované o změnách ve fungování ústavu, mnozí by však ocenili větší zapojení studentů za strany vedení ústavu. Velmi kladně hodnotí studenti uplatnitelnost absolventů.

Na dílčí nedostatky studenti poukázali v oblasti výuky, která ne vždy odpovídá syllabům jednotlivým předmětům. Výuka poměrně často odpadá, je ale téměř vždy nahrazována. Podle většiny studentů je studium z administrativního a organizačního zajištění celkem dobře, někteří poukázali na komplikace při vytváření rozvrhu. Dílčí výhrady se objevily také ke schvalování témat a vedení kvalifikačních prací ve vztahu k dosažené kvalifikaci vedoucího práce a počtu vedených prací na vedoucího. Na ústavu probíhá studentské hodnocení výuky, ale objevily se pochybnosti o tom, zda jsou jeho výsledky brány vedením ústavu v úvahu. Celkově vyjadřovali menší spokojenost se svým studiem studenti *Biomedicínské techniky* a kombinované formy studia.

Mobilita studentů je v řádech jednotek výjezdů ročně, jedná se o studijní výjezdy na zahraniční vysoké školy zpravidla v délce jednoho semestru. Do zahraničí v minulosti vyjelo i několik vyučujících.

7) *Administrativa a organizace studia*

Administrativa a organizace studia je na vysoké úrovni, ústav neuznává žádné kredity z celoživotního vzdělávání ani ze studia na vyšších odborných školách. Systém je kvalitně a transparentně nastaven.

8) *Systém vnitřního hodnocení, jeho efektivita a dopady na zvyšování kvality*

Vedení ÚZS se pravidelně zabývá hodnocením kvality výuky a praxí, je v kontaktu s mentory, kteří procházejí školením. Vědecká rada ale komunikuje spíše per rollam při schvalování potřebných rozhodnutí (složení státnicových komisí, akreditace). Jednání per rollam by mělo být jen výjimečným opatřením. Bylo by vhodné, aby se vědecká rada zabývala a skutečně projednávala i koncepční otázky a poskytovala podněty k dalšímu zvyšování kvality výuky a výzkumu. V systému vnitřního hodnocení a zvyšování kvality by bylo dobré dopracovat i nastavování střednědobých úkolů s jasně stanovenými kontrolovatelnými dílčími cíli a postupy, jak jich dosáhnout.

Závěry:

ÚZS představuje kvalitní stabilizované pracoviště, jež dokáže velmi dobře využít podmínek, které mu poskytuje univerzita jak v personálním zajištění všeobecného základu studia, tak v laboratorním prostředí. Pracoviště je schopné sebereflexe, mise a vize jsou realistické a odpovídající podmínkám a možnostem. Kvalifikační práce zpravidla odpovídají profilům absolventa a systém jejich hodnocení je dobře nastaven. Studenti se prostřednictvím svých kvalifikačních prací zapojují i do tvůrčí činnosti pracoviště, která je propojena jak s dalšími univerzitními pracovišti, tak s klinickými pracovišti a odpovídá, místy až přesahuje požadavky na bakalářský, případně magisterský stupeň studia.

Personálně jsou studijní programy celkově kvalitně zabezpečovány, největší nedostatky jsou však v zabezpečení nelékařských zdravotnických předmětů, kde chybí zejména dostatek vyučujících s titulem Ph.D., jež by byl zárukou dalšího rozvoje studijních oborů. Lékařské předměty, či předměty doplňujícího charakteru (například sociální problematika, pedagogika apod.) jsou zabezpečeny odpovídajícím způsobem i díky spolupráci s nemocnicí či dalšími univerzitními pracovišti. Je nutné konstatovat, že ÚZS po 12 letech své existence jako celouniverzitní pracoviště v maximální míře využil synergii dalších fakult a úvahy o převedení ústavu na fakultu jsou na místě.

Doporučení pro ústav:

- 1) V rámci nastavení systému vnitřního hodnocení kvality posílit důraz na střednědobé dílčí cíle s kontrolovatelnými postupy a výsledky. Omezit jednání vědecké rady per rollam a minimálně jednou ročně umožnit prezenční setkání a komunikaci členů vědecké rady, zejména právě ve vztahu ke střednědobým cílům rozvoje.
- 2) Dále podporovat kvalifikační růst vyučujících specializovaných na nelékařské zdravotnické předměty – zejména ve studijním programu v oblasti ošetrovatelství. Zajistit, aby výuka byla zabezpečována vyučujícími nejméně s magisterským titulem.
- 3) Zajistit, aby bakalářské práce byly vedeny vedoucími minimálně s magisterským titulem, odborníky z praxe s bakalářským titulem využívat jako konzultanty.
- 4) Více se soustředit na komunikaci se studenty a jejich zapojování do diskusí o kvalitě výuky a praxí, následně provedených změnách a o fungování ústavu. Promyslet mechanismy studentských hodnocení tak, aby vedení ústavu získávalo objektivní a relevantní zpětnou vazbu od studentů.